

de la neutralització *o/u* quan segueix una *i*).

A la vista de les formes del tipus *Coniltir*, ja no podem condemnar com probables errors els 3 *Conilt* de 1177, ni el duplicat *Cunil/Cunit* de 1024. Cert que en fonètica catalana no fóra possible un canvi *Conilt* > *Conit* (i la grafia *-nid(o)* de 1188 suposaria una *-r*-intervocàlica); potser no tan inconcebible un procés *Conilt*r (< *-ltir*) simplificat ara en *Conilt*, ara en *Conit*?; poc acceptable, tanmateix. Però ja no fóra objectable admetre una derivació dual: *CONI-TO* junt amb *CONI-LTI*: d'aquell la forma moderna del NL, d'aquest les dues mencions més antigues. En efecte també trobem *saronab konii* en una inscr. sepulcral sud-lusitana (Schmoll, *B. f. Nfg.* XII, 101) i són ben coneguts els *CONIMBRIGA* i *CONISTORGIS* d'altres zones lusitanes (d'aquests tractarem a l'art. *Turballos*).

En conclusió, resta ferm que tant *Cunit* com *Onil* i *Conil* són d'origen pre-romà, i molt probable que hi hagi parentiu entre ells, i versemblant que sigui en la direcció indicada.

No silenciarem, però, altres temptatives que s'han fet per a *Cunit*: Un verb *cunire* 'anar de cos' no és més que un hapax incert recollit per Festus (res en llatí ni en romànic). Dozy recull un àr. *knyt* (no vocalitzat), per a «ers, vesce noire» (*Suppl.* II, 492), només a Síria, i tampoc, si fos àrab conegut, no escauria per a un nom del Penedès. Impossibile pensar en el cèltic *CONDĀTE* 'confluència', ja per la *i*. Kremer, intrigat per aquell duplicat *Cunil/Cunil* (que veu en el doc. de 1024) pregunta si pot ser alteració del cat. *Conill* NP malnom (*Aufs. z. portug. Kulturgesch.*, 1970): ja no ho hauria fet si sabés que *Cunit* és el nom d'un poble, no pas un NP. El més defensable, en l'aspecte formal, seria *ACONITUM* 'tora', la planta metzinosa, però és un sign. inaplicable; i també caldria **Agonit* → **Gonit*, en cas de deglutinació de la prep. *a* catalana; car, abans, *AC-* no coincidiria amb *AD C-* i la deglutinació ja no s'hauria produït.

¹ Calafell, immediat a l'O. de *Cunit*. — ² No hi deu haver relació amb un hapax *Nivo* alq. de Guadalest (Bof., 478), que és 35 k. lluny, a l'Est. — ³ *Biblgr.*, c. 1774, Lz. Vargas I, 61. Del santuari citat per *SSiv.*: J. Recoder Annexy, *Hist. del Santuario y de la imagen de N. S. de la Salud que se venera en la villa de Onil, Bna.*, 76 pp., 1883. — ⁴ De l'*Aunil* d'Almallaí ignoro la grafia en lletres aràbigues: potser amb *alif* «hamzat» i llavors tant podria entendre's *onil* com *aunil*; en tot cas *o-* > *au* també s'explicaria per adaptació a un sistema aràbic. — ⁵ *Ca-* ⁵⁰ usual que aqueixos *Sal-*, repetits, lliguin amb la del *rio Salado de Conil*? ¿Casual que a les marjals, com la immensa d'*Onil*, es facin els grans matolls de *salats* i de *soses*?

Cuquello, V. *Cuco*

CURNERA i CURNIELLA

La Curnera, partida antiga de la Vall d'Assua (Pallars Sobirà), documentada l'any 1645 en el Capbreu ⁶⁰

de Rialb d'Assua, llegit allí per JCoromines (f. 19).

Bony de la Curnera, partida del terme de Cabdella (Flamicell) (xxxvii, 151.15).

Les Curneres, veral del terme d'Irgo (Vall de Boí). *Curneres*, partida del terme de Bressú (Pallars Sobirà) (xxxvii, 1.9).

Font de la Curniella, a 1680 m. alt., en el terme de Barruera (V. de Boí) (xiii, 164). Oït *kurnyēla* per JCor. (cf. *TVBoí* I, 14).

ETIM. Derivats del llatí *CORNUS*, *-i* 'corner o cornera, arbust muntanyenc rosaci' (cf. *DECat* II, 940b1-32). *Curniella* deriva potser d'un collectiu *CORNETULA* 'bosquets de corners' (cf. *TVBoí* I, 14). Cf. als art. *Cornet* i *Cornudella*, supra. J. F. C.

Currolda, V. *Galleuda*

CURSAVELL

Llogaret de l'alta Garrotxa, agre. a Bassegoda, a la ratlla de l'Empordà (també s'ha escrit *Corsavell*).

PRON. MOD.: *kursubél* (oït a Bassegoda, 1932); *kursubél*, 1958 (a Llorona o Albanya, xxi, 57-74).

MENCIONS ANT. 878, precepte del rei Lluís per al monestir d'Arles: «in pago Bisuldunensi --- in rivo q. d. *Manevolum* et --- roca ubi dr. *Maçaneto*, deinde a *Curcabel*, Aquilare, Pino Kareone ---» (*Cat. Car.* II, 35.6 = *MarcaH.*, col. 800); 881: reprès en termes semblants, «--- *Curcabeli*» (*Cat. Car.*, 38.27; *Alart, Cart. Rouss.*); 957: «per rio q. d. *Curcabeli*» (*MarcaH.*, col. 875); 1019: «par. de *Cursavello*» (Villan, *Vi. Lit.* XII, 313, 318); 1171: S. Mart. de *Curcavello* (*BABL* IV, 180); 1278: «par. de *Curcavello*» (Villan, *Vi. Lit.* XII, 329); 1359: Sent Merti de *Curzavell* (*CoDoACA* XII, 95, 100); 1362: *Cursavello* i 1379: *Curcabello* (Alsius, p. 133).

A penes cal fer memòria que *-ce-* i *-ch-* van ser dígrafs usats en els Ss. XI i XII, quan encara no era corrent la *ç*, amb el valor d'aquesta.

ETIM. *Cort* 'edifici senyorial o rústic' + *SABELLĪ* genitiu del NP: *C(OH)ORTE(M)* *SABELLĪ* 'cort de *Sabellius* o *Sabellus*', NP romà ben conegut en totes dues formes (Schulze, 444, 479-481, 522), i en el fons idèntic al nom dels *Sabelli*, gran estirp itàlica, intermèdia entre ombres i oscs, indoeuropea com aquells i els llatins en la regió a ponent de Roma i del Laci. També ha deixat descendència toponímica en altres terres romàniques, com a Itàlia: compost aquí amb *poggio* 'puig': *Poggiosavelli*, en els Apenins toscans al Nord d'Arezzo (Pieri, *Top. della V. dell'Arno*, p. 102).

La combinació *-t + s-* era equivalent fònic de la *ç* del cat. ant.; i no és estrany que *Savell* aparegui sempre amb *u* antiga, car es tracta de la mateixa combinació ⁵⁵ que en *escurçar* (*EXCURTIARE*), amb *u*, enfront de cast. i it. *corto*, fr. i oc. *court*; o *acunçar* *COMPTIARE*. Tampoc podem estranyar-nos que hi hagi avui qui pronuncii *Cursavell* amb *è* (i altres amb *é*), en uns paratges tan propers a la zona de neutralització d'aquests dos timbres, que arriba fins a Arles i Ceret, ja immediats.